

Доценко І. О.
доцент, Хмельницький національний університет

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Соціальне партнерство є невід'ємним складником в адекватному регулюванні трудових відносин будь-якого суспільства. Важливість налагодження системи соціального діалогу в Україні між роботодавцями, працівниками та, власне, державою зумовлена необхідністю активізації їхньої участі в становленні гідних умов праці, скороченні рівня безробіття та бідності, формуванні належної конкурентоспроможності економіки і, як наслідок, у забезпеченні високих стандартів життя людей. У діючій на сьогоднішній день моделі соціально-орієнтованої ринкової економіки відбувається розподіл соціальних функцій між різними секторами економіки, зокрема соціально відповідальним бізнесом та неприбутковими організаціями для досягнення загальних соціальних результатів. Передові ланки бізнес-структур, насамперед у великому бізнесі, починають звертати увагу на такі аспекти як репутація, корпоративний бренд, корпоративна лояльність персоналу, лояльність бізнесу до соціального оточення [1, с. 71].

Ефективна політика дотримання соціально відповідальної поведінки суб'єктів господарювання може бути вироблена і впроваджена в результаті соціального партнерства. Соціальне партнерство є тією основою, що фактично дозволяє запровадити взаємодію сторін соціально-трудових відносин, вирішувати питання стійкого розвитку та соціальної відповідальності, складні соціально-економічні проблеми. Адже базовими елементами, на яких ґрунтується соціальне партнерство, є взаємовигідний і добровільний характер взаємодії сторін, постійно діючий переговорний процес, інформаційна відкритість, зворотний зв'язок, моніторинг та звітність за виконання взятих зобов'язань. Таким чином соціальне партнерство дозволить підвищити ефективність стратегії соціальної відповідальності та її надійність для всіх стейкхолдерів, оскільки вона розроблятиметься та підтримуватиметься працівниками організації.

Соціальне партнерство забезпечує досягнення оптимального балансу інтересів суб'єктів на основі соціально орієнтованих ринкових відносин. Соціальне партнерство є об'єктивною необхідні-

стю й потребою, універсальним засобом інтеграції інтересів різних верств та груп населення.

Соціальне партнерство — це специфічний тип відносин, за якого досягається певна рівновага в реалізації основних інтересів суб'єктів господарювання, працівників, партнерів та інших груп, на основі співробітництва, компромісу та соціального консенсусу [2]. Тобто соціальне партнерство являє собою специфічний феномен, властивий сучасним соціально-економічним системам. Так, основу соціального партнерства складає:

- зацікавленість кожного з учасників у пошуку шляхів вирішення соціальних проблем;
- об'єднання зусиль і можливостей при взаємоприйнятному контролі і врахуванні інтересів учасників;
- прагнення до пошуку реалістичних рішень соціальних завдань, а не до імітації такого пошуку;
- орієнтація на конструктивну співпрацю, а не на конфронтацію при розбіжності інтересів взаємодіючих сторін;
- правове оформлення, що забезпечує баланс інтересів, а, отже, і найбільш вигідні умови взаємодії кожному учаснику партнерства і суспільству в цілому.

Соціально-партнерські відносини побудовані на процесі досягнення домовленостей. Тому саме процес досягнення узгоджених, реальних, економічно обґрунтованих рішень є тим благом, на який спрямовують свої дії та зусилля суб'єкти соціально-партнерських відносин. Відповідно, соціальний діалог є показником морально-етичного стану суспільства та правової культури. Соціальний діалог є механізмом узгодження інтересів, а соціальне партнерство — механізмом регулювання трудових відносин на макрорівні, а також на рівні регіонів і окремих підприємств. Процес соціального діалогу передбачає певну процедуру, яка заснована на взаємній повазі та конструктивності у діях сторін. Учасники соціально-партнерських відносин, прагнучи соціального діалогу, повинні приймати законодавчі обмеження та діяти у межах, дозволених трудовим законодавством. Так, відповідно до чинного законодавства права та обов'язки соціальних партнерів визначаються як право одного учасника соціально-партнерських відносин на ведення колективних переговорів із подальшим укладенням колективного договору і угод соціального партнерства [3, с. 80].

Для того щоб соціальне партнерство на практиці стало реальним інструментом реалізації соціальної відповідальності, необхідно створити передумови, які можна звести до трьох груп:

– соціально-економічні передумови — різноманіття форм власності і господарювання; становлення та розвиток громадянського суспільства; інноваційний характер економічного розвитку; соціальна орієнтація розвитку економіки; реальне утвердження принципів соціальної справедливості;

– політико-правові передумови — свобода політичних переконань; гарантії додержання норм демократії; законодавче забезпечення формування системи соціального партнерства; відповідність національного трудового законодавства міжнародним трудовим нормам; правове забезпечення діяльності інститутів соціально-трудової сфери, вектором якої є стійка соціальна динаміка;

– соціально-психологічні передумови — підвищення рівня загальної культури соціуму; високий рівень розвитку корпоративної культури; соціально активна і соціально відповідальна діяльність суб'єктів соціального партнерства; відсутність антагонізму інтересів суб'єктів соціально-трудових відносин.

При цьому одним з найважливіших елементів реалізації соціальної відповідальності у соціально-трудових відносинах є вибір форм реалізації соціального партнерства, адже саме на їхній основі здійснюється ефективна взаємодія соціальних партнерів. Такий вибір повинен здійснюватися на основі визначення поточного стану та наявних можливостей за пріоритетними напрямками соціальної відповідальності у соціально-трудових відносинах. Розробка, затвердження та впровадження системи внутрішніх соціально відповідальних заходів повинне стати частиною загальних програм управління підприємством. Вони включатимуть в себе визначення обсягів ресурсів, що спрямовуються на досягнення намічених цілей, джерел їхнього залучення відповідно до визначених напрямків, розподіл компетенцій між виконавцями. Заходи, у свою чергу, повинні відповідати вимогам доцільності, актуальності та ефективності.

Соціальне партнерство і соціальна відповідальність стає одним з найважливіших факторів, які впливають на бізнес-діяльність суб'єктів господарювання. Тому кожному підприємству рекомендується стати більш відповідальним із соціальної точки зору, впроваджуючи соціально відповідальну поведінку в існуючі організаційні стратегії, системи, практики і процеси. Поширення корпоративної соціальної відповідальності у соціально-трудових відносинах на засадах соціального партнерства сприятиме зменшенню соціальної напруги, розробці своєчасних заходів щодо запобігання їй, забезпеченню високої якості трудового життя та соціальної стабільності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Карпова Т. С. Соціальне партнерство як основа взаємовигідного співробітництва бізнесу та держави. Modern Economics. 2017. № 3. 69-77.
2. Мельник М. І. Проблеми та тенденції розвитку соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу [Електронний ресурс] / М. І. Мельник. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlca_ekon/2010_33/41.pdf
3. Костюченко О. Є. Сутність соціального партнерства. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2017. № 3/4 (35/36). 78-82.

УДК 331.105

Єрема В.О., Леонова Б.І.

здобувачі вищої освіти, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник: Красножон С.В.

к.е.н., доцент, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ УКРАЇНИ В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Завдяки ері цифрової економіки соціальний діалог набуває нових особливостей та механізмів. Нові можливості соціального діалогу: швидкість поширення інформації; відкритість соціальних партнерів; моніторинг та оцінювання результатів відбувається за легшою та швидшою процедурою, тобто є старі моделі соціального діалогу, а є нові моделі, які більш вдосконалені, у старих моделях моніторинг, обробка і оцінювання результатів займає більше часу, коли вдосконалені і нові моделі соціального діалогу відбуваються доволі швидше, — саме ці нові можливості з'явилися завдяки цифровізації.

Саме цифрова економіка ставить завдання щодо розширення кола учасників соціального діалогу у всіх соціальних сферах. Нова модель соціального діалогу передбачає залучення таких учасників: державники, роботодавці, працівники, доцільно буде долучити громадські організації, тощо.

Нова «цифрова» модель соціального діалогу розширює перелік кількості своїх завдань, ось деякі з них: підвищити якість освіти та